

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 11Csp/169/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8118210087
Dátum vydania rozhodnutia: 01. 02. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Wildeová
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2019:8118210087.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Ivetou Wildeovou v spore žalobcu: T. V., W.. XX.X.XXXX, F. T., X. X, zastúpený: JUDr. Igor Šafranko, advokát, so sídlom vo Svidníku, Sovietskych hrdinov 163/66 p r o t i žalovanému: HOME CREDIT, a.s., so sídlom Teplická 7434/147, Piešťany, IČO: 36234176, zastúpený: Advokátska kancelária GOLIAŠOVÁ GABRIELA s.r.o., so sídlom 1. Mája 173/11, Trenčín, o vydanie bezdôvodného obohatenia a určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky takto

rozhodol:

Žalobu z a m i e t a .

Žalovaný m á voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca žalobou zo dňa 6.9.2018 sa domáhal voči žalovanému vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 1.998,68 Eur s úrokmi z omeškania 5% ročne od 2.dňa po dni doručenia žaloby žalovanému a žiadal tiež vysloviť neprijateľné zmluvné podmienky uvedené v § 8 hlavy 5 a v § 6 hlavy 13 úverových zmluvných podmienok žalovaného, ktoré v žalobnom petite odcitoval. Uviedol, že so žalovaným uzavrel úverovú zmluvu dňa X.X.XXXX, ktorou mu bol poskytnutý úver 100.000 Sk (3.319,39 Eur). Poukázal na § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 258/2001 Z.z. a tiež § 4 ods. 5 citovaného zákona a uviedol, že zmluva neobsahuje údaj o sume, počte a termínoch splátok istiny, úrokov a iných poplatkov a ani údaj o úroku a poplatkoch a preto žalovaný nemá na ne nárok. Keďže žalobca celkovo z tejto zmluvy zaplatil 5.318,07 Eur, žalovaný sa bezdôvodne obohatil o sumu 1.998,68 Eur, čo je rozdiel medzi úhradami žalobcu a výškou úveru 3.319,39 Eur. Žalobu o neprijateľné zmluvné podmienky odôvodnil tým, že zmluvná podmienka v § 8 hlavy 5 úverových zmluvných podmienok upravuje zápočty úhrad klienta na iný účel ako je istina a bez ohľadu na jeho vôľu a teda spôsobuje zjavnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a v súlade s týmto názorom odcitoval aj časť odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Prešove 6Co/39/2011 zo dňa 20.9.2011.

2. Vo vzťahu k zmluvnej podmienke v § 6 hlave 13 obsahujúcej vyhlásenie klienta o predĺžení premlčacej doby všetkých práv žalovaného v súvislosti s úverovou zmluvou na 10 rokov poukázal na rozsudok Okresného súdu Vranov nad Topľou 3C/213/2011 zo dňa 28.11.2011, ktorý túto zmluvnú podmienku už vyhlásil za neprijateľnú a bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Prešove 20Co/64/2012 zo dňa 29.11.2012.

3. Žalovaný so žalobou nesúhlasil. Mal za to, že na jeho strane k žiadnemu bezdôvodnému obohateniu na úkor žalobcu nedošlo, keďže nenastal žiadny z prípadov uvedených v § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Žalobca plnil na základe úverovej zmluvy, teda nie bez právneho dôvodu, úverová zmluva nebola súdom vyhlásená za neplatnú a teda nešlo o plnenie z neplatného právneho úkonu a ani o plnenie z právneho dôvodu, ktorý odpadol, keďže úverová zmluva v čase plnenia nebola súdom

vyhlásená za bezúročnú a bez poplatkov. Zároveň vzniesol námietku premlčania na celú žalovanú sumu vychádzajúc z trojročnej premlčacej doby podľa § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

4. Ohľadom žaloby o neprijateľné zmluvné podmienky žalovaný spochybnil existenciu naliehavého právneho záujmu na tejto určovacej žalobe, keďže ide o ukončenú úverovú zmluvu. Poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR 3Cdo/112/2014, ktorý uviedol, že v prípade možnosti žalovať priamo na splnenie povinnosti treba vždy považovať za neprípustnú určovaciu žalobu, ktorá neslúži potrebám praktického života, spornosť nerieši, ale len vedie k nárastu počtu súdnych žalôb. Žaloba o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok nepredstavuje žiadne vyriešenie spornosti zmluvného vzťahu. Žalovaný ďalej uviedol, že naliehavý právny záujem žalobcu na určení neprijateľnej zmluvnej podmienky nie je daný ani v zmysle § 137 písm. d/ CSP, keďže možnosť tejto žaloby nevyplýva zo žiadneho právneho predpisu. Na záver poukázal na úpravu konania o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach v zmysle § 301 a násl. CSP.

5. Žalobca nevyužil právo na repliku na vyjadrenie žalovaného.

6. Na pojednávanie konané dňa 1.2.2019 sa nedostavil právny zástupca žalovaného, ktorému predvolanie bolo doručené riadne a včas, ale keďže svoju neúčast' písomne ospravedlnil a súhlasil, aby sa pojednávalo v jeho neprítomnosti, súd s poukazom na § 180 CSP uskutočnil pojednávanie v jeho neprítomnosti.

7. Súd vykonal dokazovanie výsluchom žalobcu, písomným vyjadrením žalovaného, úverovou zmluvou zo dňa X.X.XXXX, úverovými zmluvnými podmienkami žalovaného, splátkovým kalendárom, prehľadom zrážok zo mzdy a zistil tento skutkový stav:

8. Dňa X.X.XXXX bola uzavretá formulárová úverová zmluva medzi žalovaným ako veriteľom a žalobcom ako dlžníkom v postavení spotrebiteľa pod č. XXXXXXXXXXXX. Úver bol poskytnutý vo výške 100.000 Sk bez určenia účelu, žalobca sa ho zaviazal splácať po 2.597 Sk mesačne a to 72 splátkami. Konečná výška úveru bola vyčíslená na 186.984 Sk. V zmluve je uvedené RPMN vo výške 26,2%. Žiadny úrok ani poplatky v texte úverovej zmluvy uvedené nie sú.

9. Na rubovej strane úverovej zmluvy sa nachádzajú úverové zmluvné podmienky žalovaného, kde v hlave 4 § 2 sa uvádza, že klient je povinný platiť úroky z poskytnutého úveru od doby, kedy spoločnosť poskytne klientovi úver až do úplného vrátenia poskytnutého úveru s príslušenstvom.

10. V hlave 5 § 1 sa uvádza, že výška úroku sa zistí ako rozdiel súčinu výšky mesačnej splátky zníženej o výšku poplatku za vedenie účtu a počtu splátok a výšky poskytnutého úveru.

11. V § 8 tejto hlavy sa konštatuje nasledovné: „zmluvné strany sa dohodli, že spoločnosť nie je viazaná tým, na aký účel klient platbu spoločnosti určí, spoločnosť je oprávnená započítať platbu klienta na pohľadávky v tomto poradí: na záväzky klienta voči spoločnosti, ktoré vznikli z iného titulu ako z úverovej zmluvy, na zmluvné pokuty, na príslušenstvo úveru vrátane sankčného úroku, na vrátenie úveru, na ostatné pohľadávky z úverovej zmluvy. Platba sa započíta v uvedenom poradí vždy na pohľadávku najskôr splatnú. Spoločnosť je oprávnená použiť platbu klienta na úhradu svojich pohľadávok i v inom ako vyššie uvedenom poradí“.

12. Predmetom žaloby je aj zmluvná podmienka, ktorá podľa žalobcu je uvedená v hlave 13 § 6, aj keď žalobca súdu nepredložil kompletne zmluvné podmienky a teda nepreukázal, že by takáto zmluvná podmienka sa nachádzala v úverových zmluvných podmienkach žalovaného. Žalovaný však toto skutkové tvrdenie nespochybnil a preto platí fikcia o jeho nespornosti. Má teda ísť o nasledujúcu zmluvnú podmienku: „Klient vyhlasuje, že predlžuje premlčaciu dobu všetkých práv, ktoré vznikli spoločnosti v súvislosti s uzatvorením ÚZ, ÚP, zmluvy o RÚ, najmä právo na vrátenie úveru alebo RÚ, právo na úhradu príslušenstva a zmluvných pokút, prípadne práva, ktoré jej vznikli v dôsledku skončenia záväzkového vzťahu z tejto ÚZ alebo zmluvy o RÚ, a to na dobu 10 rokov odo dňa kedy premlčacia lehota začala po prvý raz plynúť“.

13. Podľa splátkového kalendára prvá splátka úveru bola splatná 14.3.2007. Žalovaný zaplatil len prvých 15 splátok, poslednú 13.5.2008, celkovo 38.955 Sk (1.293 Eur). Ďalšiu sumu žalovanému zaplatil

formou zrážok zo mzdy. Podľa prehľadu spracovaného jeho zamestnávateľom Technickou univerzitou v Košiciach v prospech žalovaného bola postupne od augusta 2011 zrazená suma celkovo 4.025 Eur, pričom posledná zrážka bola v mesiaci apríli 2013.

14. Súd sa najprv zaoberal tým, či vznikol žalovanému bezdôvodné obohatenie na úkor žalobcu a v akom rozsahu.

15. Podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

16. Podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

17. Podľa § 456 Občianskeho zákonníka predmet bezdôvodného obohatenia sa musí vydať tomu, na úkor koho sa získal. Ak toho, na úkor koho sa získal, nemožno zistiť, musí sa vydať štátu.

18. Pre posúdenie vzniku bezdôvodného obohatenia súd musel vyhodnotiť zmluvu o spotrebiteľskom úvere uzavretú medzi stranami v zmysle zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy t.j. v znení účinnom od 1.7.2006 do 31.12.2007.

19. Podľa § 2 písm. a/ citovaného zákona spotrebiteľským úverom sa rozumie dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme odloženej platby, pôžičky alebo v inej právnej forme.

20. Podľa § 2 písm. b/ citovaného zákona zmluvou o spotrebiteľskom úvere sa rozumie zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a uhradiť celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom.

21. Podľa § 3 ods. 1 citovaného zákona veriteľom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá poskytuje spotrebiteľský úver v rámci svojho podnikania; v závislosti od formy poskytovaného spotrebiteľského úveru môže byť veriteľom aj predávajúci.

22. Podľa § 3 ods. 2 citovaného zákona spotrebiteľom je fyzická osoba, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania.

23. Podľa § 4 ods. 1 citovaného zákona zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu, inak je neplatná.

24. Podľa § 4 ods. 2 citovaného zákona zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí obsahuje najmä

a) sumu, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov; ak je to možné, treba uviesť aj súčet týchto platieb s upozornením na možnosť účtovania kompenzácie ušlých výnosov, ak veriteľ chce túto možnosť využiť,

b) opis tovaru alebo služby, na ktoré sa zmluva o spotrebiteľskom úvere vzťahuje,

c) cenu tovaru alebo poskytnutej služby,

d) identifikáciu vlastníka, ak vlastníctvo neprechádza na spotrebiteľa okamihom odovzdania a prevzatia tovaru alebo služby, a podmienky nadobudnutia vlastníckeho práva spotrebiteľom,

e) adresu predávajúceho, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť,

f) meno a adresu spotrebiteľa,

g) ročnú percentuálnu mieru nákladov; ak nie je uvedená, spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov,

h) podmienky závislé od objektívnych skutočností, pri ktorých splnení môže byť upravená ročná percentuálna miera nákladov,

i) výpočet nákladov uvedených v § 2 písm. c) <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2001/258/20100101?ucinnost=01.07.2006>>, ktoré neboli zahrnuté do výpočtu ročnej percentuálnej miery nákladov; ide o určenie podmienok, za ktorých musí spotrebiteľ zaplatiť zvýšené náklady. Uvedie sa výška týchto nákladov, spôsob výpočtu alebo čo najpresnejší odhad.

25. Podľa § 4 ods. 4 citovaného zákona pri nesplnení podmienok podľa odsekov 2 a 3 je zmluva o spotrebiteľskom úvere platná, ak bol spotrebiteľovi na jej základe
a) poskytnutý spotrebiteľský úver a spotrebiteľ ho začal čerpať alebo
b) dodaný tovar alebo poskytnutá služba.

26. Podľa § 4 ods. 5 citovaného zákona od spotrebiteľa nemôže veriteľ požadovať úrok alebo poplatky, ktoré nie sú uvedené v zmluve o spotrebiteľskom úvere.

27. Pre súd nepochopiteľne žalobca v žalobe poukázal na chýbajúcu náležitosť podľa § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 258/2001 Z.z., aj keď jej nedostatok nespôsobuje podľa zákona fikciu o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. Tá by nastala len v prípade absencie RPMN, čo však nie je tento prípad, keďže v zmluve RPMN bolo uvedené.

28. Žalobcovi je však potrebné dať za pravdu, že žalovaný nemá nárok na úrok a poplatky, čo jasne vyplýva z § 4 ods. 5 citovaného zákona, keďže tieto neboli uvedené v úverovej zmluve, hoci výpočet úroku a aj povinnosť platiť úroky jasne vyplývala z úverových zmluvných podmienok. Žalovaný mal preto zákonný nárok len na vrátenie istiny úveru, t.j. 3.319,39 Eur a všetko to, čo od žalobcu prijal navyše, predstavuje plnenie bez právneho dôvodu. Nie je preto možné súhlasiť so žalovaným, že nejedná sa o bezdôvodné obohatenie, lebo žalobca plnil na základe platnej úverovej zmluvy. Rozhodujúce je totiž znenie zákona, v tomto prípade § 4 ods. 5 zákona č. 258/2001 Z.z., podľa ktorého žalovaný nemá nárok na úrok a poplatky. Keďže žalobca zaplatil celkovo 5.318,07 Eur, žalovaný sa bezdôvodne obohatil na jeho úkor o sumu 1.998,68 Eur plnením bez právneho dôvodu (5.318,07 - 3.319,39).

29. Súd sa následne zaoberal námietkou premlčania. Tá predstavuje prostriedok procesnej obrany upravenej v § 152 CSP, podľa ktorého hmotnoprávna námietka je právny úkon strany spôsobujúci zmenu, zánik alebo oslabenie práva protistrany. Znamená to, že námietka premlčania musí spĺňať atribúty platného právneho úkonu upraveného aj vo všeobecných ustanoveniach Občianskeho zákonníka, napr. § 37 ods. 1 a teda v zmysle neho musí byť tento právny úkon určitý. Z toho dôvodu súd je viazaný rozsahom vznesenej námietky premlčania, v tomto prípade bolo namietané uplynutie objektívnej (teda nie subjektívnej) premlčacej doby, keďže žalovaný, ako uviedol vo svojom vyjadrení, vychádzal z trojročnej objektívnej premlčacej doby a preto úhrady žalobcu realizované pred 6.9.2015 považoval za premlčané.

30. Podľa § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

31. Aby bolo možné aplikovať desaťročnú objektívnu premlčaciu dobu, na ktorú poukázal právny zástupca žalobcu na pojednávaní muselo by byť preukázané, že žalovaný sa úmyselne bezdôvodne obohatil na úkor žalobcu. Úmysel môže byť priamy alebo nepriamy. Priamy úmysel je prakticky nepreukázateľný. O nepriamy úmysel ide, ak žalovaný nechcel priamo sa bezdôvodne obohatiť, ale pre prípad, že k tomu dôjde, bol s tým uzrozmienený.

32. Súd naďalej zotrváva na svojej argumentácii z obdobných sporov o nutnosti aplikácie trojročnej objektívnej premlčacej doby, keďže dôkazné bremeno na preukázanie úmyslu žalovaného bezdôvodne sa obohatiť na úkor žalobcu je len na žalobcovi, ktorý musí tento úmysel žalovaného preukázať už v čase uzavretia zmluvy a neskorších platieb žalobcu nad istinu úveru. Žalobca však žiadny dôkaz v tomto smere neprodukoval a svoju argumentáciu vysvetlil len tým, že žalovaný vykonáva podnikateľskú činnosť pri poskytovaní úverov a má ovládať príslušnú právnu úpravu, avšak súd túto argumentáciu považuje za nepostačujúcu. Princíp tejto úvahy by znamenal, že aj sudca, ktorého rozhodnutie zmení alebo zruší súd vyššej inštancie pre iné právne posúdenie veci by mal viesť k záveru, že dotýčny sudca porušil úmyselne zákon, čo súd považuje za absurdné.

33. Pri posúdení tejto otázky je potrebné zohľadniť aj skutočnosť, že každý veriteľ ako podnikateľ poskytuje úver za odplatu, keďže dosiahnutie zisku je charakteristické pre podnikanie. Ide o všeobecne známu skutočnosť a preto aj žalobca, hoci v postavení spotrebiteľa, ak uzatváral úverovú zmluvu so žalovaným, nepochybne si bol vedomý v čase uzavretia zmluvy, že žalovanému má zaplatiť viac ako

bol poskytnutý úver a tomu zodpovedali aj dohodnuté splátky. Preto je vylúčené, aby žalovaný ako podnikateľ mal úmysel v čase uzavretia zmluvy bezdôvodne sa obohatiť na úkor žalobcu tým, že neuviedol úrokovú sadzbu v zmluve. To, že žalobca má platiť úrok a akým spôsobom sa tento úrok vypočítava bolo uvedené v úverových zmluvných podmienkach žalovaného, ktoré sa nachádzali na rubovej strane zmluvy.

34. Podobne súdy už v mnohých rozhodnutiach pri obdobných nárokoch vyslovili záver o trojročnej objektívnej premlčacej dobe plynúcej od poslednej úhrady spotrebiteľa pri obdobných nárokoch. Ide napr. o rozhodnutia Krajského súdu Banská Bystrica 14Co/128/2014, 17Co/968/2013, 13Co/90/2015, 13Co/518/2015, 12Co/117/2016 alebo Krajského súdu v Prešove 15Co/207/2015, či Krajského súdu v Žiline 9Co/516/2015 a 98Co/267/2016. Z novších rozhodnutí možno poukázať na rozsudok Krajského súdu v Trenčíne 17Co/38/2018 zo dňa 24.10.2018 alebo Krajského súdu v Prešove 9Co/166/2018 zo dňa 13.12.2018.

35. Za zásadné však v súčasnosti možno považovať uznesenie Najvyššieho súdu SR 1Cdo/238/2017 zo dňa 18.10.2018. Aj v prejednávanej príhode totiž ide o zmluvu o spotrebiteľskom úvere so záverom o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru a predmetom sporu bolo vydanie bezdôvodného obohatenia predstavujúceho rozdiel medzi úhradami spotrebiteľa a istinou úveru. Krajský súd v Prešove, ktorý vychádzal z 10ročnej objektívnej premlčacej lehoty podľa Najvyššieho súdu SR rozhodol nesprávne a k uvedenej problematike dovolací súd uviedol nasledovne: „Samotné všeobecné skutočnosti o profesionálnom podnikateľskom postavení nebankových subjektov v oblasti poskytovania úverov a doterajšia súdna prax týkajúca sa ochrany spotrebiteľov v obdobných prípadoch samé o sebe nemôžu bez ďalšie zakladať nepriamy úmysel veriteľa. Ako už bolo vyššie uvedené v predmetnom prípade je nutné dôsledne skúmať vôľovú a vedomostnú zložku zavinenia aplikujúc analógiu podľa trestného práva hmotného pri právnom posúdení formy zavinenia a to s dôrazom na čas konania protiprávneho úkonu resp. získania neoprávneného majetkového prospechu. Pri bezdôvodnom obohatení je preto dôležité zistiť kedy k obohateniu došlo z objektívneho hľadiska a v tom čase preukázať úmysel veriteľa, resp. jeho zavinenie, aby bolo možné jednoznačne posúdiť, či je potrebné aplikovať trojročnú alebo desaťročnú premlčaciu lehotu. Z uvedeného teda zákonite vyplýva, že v prvom rade je potrebné správne právne posúdiť z akého dôvodu došlo k bezdôvodnému obohateniu v zmysle § 451 ods. 2 OZ. Iná situácia nastáva napr. pri bezdôvodnom obohatení bez právneho dôvodu, ako pri bezdôvodnom obohatení z neplatného právneho úkonu z časového hľadiska, kedy k obohateniu reálne došlo. Až po správnom určení okamihu, kedy k obohateniu došlo je možné pristúpiť ku skúmaniu zavinenia veriteľa, pričom dôkazné bremeno zaťažuje žalobcu. Žalobca musí preukázať, že v čase kedy došlo k obohateniu, mal žalovaný úmysel získať majetkový prospech na jeho úkor. V prípade nepreukázania úmyslu žalovaného (vedomostnej aj vôľovej zložky úmyslu) musí byť aplikovaná všeobecná trojročná objektívna lehota...“ „Dovolací súd konštatuje, že právny záver odvolacieho súdu ohľadne toho, že samotný fakt, že nebankový subjekt poskytujúci úver spotrebiteľovi je v postavení profesionálneho podnikateľa vo všeobecnosti bez ďalšieho nemôže zakladať úmysel tohto nebankového subjektu bezdôvodne sa obohatiť na úkor spotrebiteľa. Z uvedeného vyplýva, že právne posúdenie objektívnej premlčacej lehoty súdmi nižších inštancií boli nesprávne“.

36. Súd v tejto súvislosti poukazuje aj na článok 2 ods. 2 CSP, podľa ktorého právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo.

37. Princípom právnej istoty sa už v minulosti v mnohých svojich rozhodnutiach zaoberal aj Ústavný súd SR. Ide o rozhodnutia IV.ÚS 499/11 z 22.11.2011, ako aj IV.ÚS 92/09, I.ÚS 87/93, PL ÚS 16/95, II.ÚS 80/99, III.ÚS 356/06, IV.ÚS 209/2010, PL ÚS 6/04, III. ÚS 328/05, ktoré zdôraznili, že obsahom princípu právneho štátu je vytvorenie právnej istoty, že na určitú právne relevantnú otázku sa pri opakovaní v rovnakých podmienkach dáva rovnaká odpoveď. Diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť je ústavne neudržateľná. Aj keď právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v ich rozhodnutiach nemajú v právnom poriadku Slovenskej republiky charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich v obdobných sporoch zaväzoval rozhodnúť identicky, napriek tomu protichodné právne závery vyslovené v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu hlavného účelu princípu právnej istoty ani k dôvere v spravodlivé súdne konanie.

38. Pokiaľ teda Slovenská republika je právnym štátom ako sa to uvádza v článku 1 ods. 1 Ústavy SR, potom je potrebné zachovávať princíp právnej istoty a v súvislosti s ním akceptovať právne závery vyšších súdnych autorít, čo v danom prípade je reprezentované spomínaným rozhodnutím Najvyššieho súdu SR. Jeho nerešpektovanie by bolo možné vyhodnotiť aj ako svojvoľu v rozhodovaní, ktorá je neprípustná.

39. Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/20160701>>). Na premlčanie súd prihladne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

40. V danom prípade bolo preukázané, že poslednú úhradu žalovanému realizoval žalobca prostredníctvom zrážky zo mzdy v apríli 2013. Od uvedeného momentu plynie trojročná objektívna premlčacia doba, ktorá uplynula v apríli 2016 a keďže žaloba bola podaná až 7.9.2018, námietka premlčania bola vznesená dôvodne a preto súd vzhľadom na premlčanie žalobu zamietol.

41. Pokiaľ ide o žalobu o vyslovenie neprijateľných zmluvných podmienok súd zastáva názor, že niet dôvodu na vyslovenie neprijateľnej zmluvnej podmienky v individuálnom spotrebiteľskom spore, ak zmluvný vzťah medzi stranami je už ukončený plnením a súd nevyhovuje žalobe o plnenie, ktoré súvisí s neprijateľnou zmluvnou podmienkou, ako to vyplýva z § 298 CSP. Aktuálny sporový poriadok totiž umožňuje podať žalobu o určenie právnej skutočnosti (čo sú žaloby o vyslovenie neprijateľnej zmluvnej podmienky) len ak to vyplýva z osobitného predpisu (§ 137 písm. d/ CSP). Týmto osobitným predpisom je zákon o ochrane spotrebiteľa (zákon č. 250/2007 Z.z.), konkrétne možno poukázať na § 3 ods. 3, 5.

42. Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z.z. každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách.

43. Podľa § 3 ods. 5 vety prvej citovaného zákona proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva.

44. Logicky z vyššie citovaných ustanovení je zjavné, že zákonodarca mal na mysli prípady, keď zmluvný vzťah medzi dodávateľom a spotrebiteľom trvá, len vtedy možno konkrétneho spotrebiteľa (teda v individuálnom spotrebiteľskom spore) chrániť pred neprijateľnou zmluvnou podmienkou alebo chrániť ho pred porušením jeho spotrebiteľských práv. Ak je zmluvný vzťah ukončený, vyslovenie neprijateľnej zmluvnej podmienky pre konkrétneho spotrebiteľa nemá žiadny význam, ak súd nerozhoduje aj o plnení zo zmluvy, ktoré súvisí s danou neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

45. Aktuálna právna úprava neumožňuje podávanie nezmyselných žalôb, ktoré nič neriešia. Ochrana spotrebiteľov pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami poskytuje predovšetkým konanie o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach, ktoré je upravené v § 301 až 306 CSP, v ktorom príslušný súd uvedený v § 31 ods. 1 CSP skúma neprijateľné zmluvné podmienky v spotrebiteľských zmluvách. Účelom danej právnej úpravy je prispieť k zjednoteniu judikatúry v spotrebiteľských veciach a k prehľadnosti systému právnej ochrany spotrebiteľov. Predídte sa ňou tomu, aby súdy rôzne posudzovali tú istú zmluvnú podmienku, keďže niektoré ju považovali za neprijateľnú a iné dospeli k opačnému záveru. Na podporu tohto názoru možno poukázať aj na komentár CSP autorov Štefček a spol., vydavateľstvo B.H.BECK str. 1037.

46. V danom prípade zmluvný vzťah medzi stranami bol ukončený splnením záväzku žalobcov z úverovej zmluvy ešte v roku 2013. Je nemysliteľné, aby po 5 rokoch od ukončenia zmluvy sa mal súd zaoberať neprijateľnosťou niektorej zmluvnej podmienky v individuálnom spotrebiteľskom spore, keď nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia z danej zmluvy súd zamietol.

47. Totožný právny záver vyplýva aj z rozsudku Krajského súdu Banská Bystrica 13Co/17/2015 zo dňa 24.5.2016. V príslušnom spore bol uplatnený nárok spotrebiteľa na vydanie bezdôvodného obohatenia a určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky ešte podľa predchádzajúceho procesného poriadku, ktorý umožňoval cez § 80 písm. c/ O.s.p. vysloviť neplatnosť neprijateľnej zmluvnej podmienky. Žaloba o vydanie bezdôvodného obohatenia z dôvodu premlčania bola však zamietnutá a súd preto ustálil, že

určením neprijateľnosti zmluvnej podmienky by nedošlo k zmene právneho postavenia žalobcu, ani k vyriešeniu ich vzájomných vzťahov a teda nezistil naliehavý právny záujem na danom určení a žalobu v celosti zamietol.

48. Citované ustanovenia § 3 ods. 3, 5 zákona o ochrane spotrebiteľa teda podľa súdu umožňujú spotrebiteľovi domáhať sa ochrany svojho práva, ale nárok sa musí uplatniť v čase trvania zmluvného vzťahu, pretože po ukončení zmluvy zanikajú práva a povinnosti zmluvných strán vyplývajúce z príslušnej zmluvy a teda nemôže už dochádzať k porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa. Je absurdné, že by napríklad po 50 rokoch od ukončenia zmluvy spotrebiteľ si zmyslel podať žalobu o vyslovenie neprijateľnej zmluvnej podmienky a pri výklade žalobcu by súd sa mal napriek tomu zaoberať skúmaním takejto zmluvnej podmienky. Takýto výklad práva súd nepovažuje za správny a preto súd žalobu zamietol aj v časti o vyslovenie neprijateľných zmluvných podmienok.

49. Podobne rozhodol aj Krajský súd v Trnave pod sp. zn. 25Co 92/16 dňa 21.6.2017, ktorý uviedol: „Individuálny spotrebiteľ nemá naliehavý právny záujem na výlučne určovacej žalobe o neprijateľnosti zmluvnej podmienky bez toho, aby sa zároveň domáhal uplatnenia alebo obrany svojich spotrebiteľských práv. Vyhovenie takejto žalobe by nemalo žiadny praktický dopad na individuálne práva spotrebiteľa, neodstránilo by to stav neistoty v jeho právnom postavení, ani ohrozenie jeho individuálnych práv a jednoznačne by neodvrátilo následnú žalobu o plnenie. Ochrana kolektívnych neindividuálnych práv spotrebiteľov môžu na základe zákonného zmocnenia zabezpečiť združenia zriadené za účelom ochrany práv spotrebiteľov, okrem iného aj podávaním žalôb v zmysle § 3 ods. 5 a § 25 ods. 1 zákona č. 250/2007 Z.z., čím môžu zabezpečiť efektívnu ochranu kolektívnych práv spotrebiteľov“.

50. Napokon tento výklad vyplýva aj z ustanovenia § 298 CSP. Odsek 1 tohto ustanovenia rieši prípady, kedy súd môže vysloviť vo výroku neprijateľnú zmluvnú podmienku a to v rozsudku, ktorý sa týka spotrebiteľského sporu, čo znamená, že musí byť žalobou uplatnený nejaký iný nárok, či už zo strany dodávateľa alebo spotrebiteľa, pretože bez ohľadu na žalobný petit, ktorým logicky sa musí uplatniť iný nárok súd môže vysloviť aj neprijateľnú zmluvnú podmienku. Odsek 2 rieši prípady kedy súd musí vysloviť neprijateľnú zmluvnú podmienku a to v prípade, ak súd nepriznal dodávateľovi plnenie z nej vyplývajúce alebo rozhodol o vydaní bezdôvodného obohatenia, náhrade škody alebo finančnom zadosťučinení. Aj z tohto ustanovenia teda vyplýva, že musí byť uplatnený nejaký nárok na plnenie, či už zo strany dodávateľa, ak sa domáha plnenia zo zmluvy alebo zo strany spotrebiteľa a súd vyhovie jeho žalobe o vydanie bezdôvodného obohatenia (resp. náhrade škody alebo primeranom finančnom zadosťučinení), čo v tomto prípade splnené nie je, keďže súd žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia zamietol.

51. Vzhľadom na to, že v inom súdnom spore Krajský súd v Prešove vyslovil záver, že časový aspekt pri uplatnení nároku na vyslovenie neprijateľnej zmluvnej podmienky nie je rozhodujúci a argumentoval rozsudkom Súdneho dvora EÚ vo veci „Cofidis“ súd uvádza, že táto argumentácia nie je náležitá, keďže spomínaný rozsudok C-473/00 zo dňa 21.11.2002 sa týkal toho, že sa nemá aplikovať vnútroštátna procesná úprava stanovujúca procesnú lehotu na uplatnenie takého nároku (išlo o francúzsku právnu úpravu), avšak z obsahu tohto rozhodnutia vyplýva, že príslušná právna veta sa uplatňuje v konaní začatom predajcom alebo dodávateľom proti spotrebiteľovi. Znamená to, že vzťahuje sa na spory, v ktorých dodávateľ uplatnil nárok na plnenie voči spotrebiteľovi. Uvedený záver európskeho súdu teda je v súlade s právnym názorom, ktorý súd vysvetlil vyššie, teda že o neprijateľnej zmluvnej podmienke súd môže rozhodnúť len pri žalobe na plnenie, ak je zmluva už ukončená. V tomto prípade, ak by súd vyhovel žalobe na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré by vzniklo v dôsledku neprijateľnej zmluvnej podmienky. Napokon tento záver jasne vyplýva aj z už citovaného ustanovenia § 298 CSP.

52. Napokon súd dáva do pozornosti aj výsledky celokrajového školenia sudcov obvodu Krajského súdu v Trnave v máji 2017 vedeného lektormi JUDr. Bajánkovou (predsedníčkou občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR) a prof. Doc. JUDr. Mareka Štefčeka PhD. (jedného z autorov CSP), ktorí vyslovili názor, že sa súčasnej procesnej úpravy nemožno žalovať len neprijateľnosť zmluvnej podmienky samostatne, ale len s uplatnením iného nároku.

53. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP. Nezistil totiž žiadny dôvod pre aplikáciu § 257 CSP, ktorý možno použiť len vo výnimočných prípadoch. Súd totiž v úvode pojednávania v rámci predbežného právneho posúdenia vyslovil svoj právny názor na danú

problematiku a upozornil žalobcu a jeho právneho zástupcu, že v prípade ich trvania na žalobe uvedenu okolnosť súd bude považovať za okolnosť vylučujúcu možnosť aplikácie § 257 CSP. Keďže žalovaný bol v spore v celom rozsahu úspešný, súd mu priznal aj nárok na plnú náhradu trov konania.

54. O výške nároku na náhradu trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

Poučenie:

P o u č e n i e: Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Prešov písomne v 2 vyhotoveniach. V odvolaní sa uvedie ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, uvedie sa spisová značka. Ďalej sa uvedie proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie musí byť podpísané. Rozsah v akom sa rozhodnutie napáda môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 364 C.s.p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 C.s.p. odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 C.s.p. odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 C.s.p. odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak žalovaný nespĺní povinnosť uloženú týmto rozsudkom môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.